

Väljaandja:	Vabariigi President
Akti liik:	otsus
Teksti liik:	algtekst
Jõustumise kp:	20.12.2010
Avaldamismärge:	RT III, 22.12.2010, 1

„Liiklusseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse” väljakuulutamata jätmine

Vastu võetud 20.12.2010 nr 790

Jätan välja kuulutamata Riigikogus 16. detsembril 2010 vastu võetud „Liiklusseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse”.

Olenseisukohal, et nimetatud seaduse jõustumisel ei oleks selge, milline liiklustreguleeriv normistik Eestis 1. jaanuaril 2011 kehtib. Liiklusreeglite eiramine on karistatav ja tekitatud kahjud tuleb hüvitada. Olukord, kus Eestisliiklejatel ei ole võimalik üheselt aru saada, millised on liikluses osalemisel nende õigused ja kohustused, on vastuolus PS §-s 10 sätestatud õigusriigi ja § 13 lõikes 2 sätestatud õigusselguse põhimõttega.

„Liiklusseaduse ja sellega seonduvate seadustemuutmise seaduse” § 1 punkt 48 näeb ette, et uus liiklusseadus (mis võeti vastu 2010. aasta 17. juunil ja pidi tollaste kavade kohaselt jõustuma 1. jaanuaril 2011) jõustub plaanitud pool aastat hiljem, s.o 1. juulil 2011. 16. detsembril 2010 vastu võetud muutmise seaduse § 4 näeb aga ette, et kogu muutmise seaduse, see tähendab ka § 1 punkt 48 jõustub alles 1. juulil 2011, millest järeldub, et uus liiklusseadus jõustub 1. jaanuaril 2011 ja selle muudatused sama aasta 1. juulil.

Riigikogu üksmeelne eesmärk oli lükata uueliiklusseaduse jõustumine edasi ja jõustada parandustega uus liiklusseadustervikuna 1. juulil 2011 (seaduse poolt hääletas 90 Riigikogu liiget, vastu egaerapooletu ei olnud keegi). Seda eesmärki kinnitavad stenogrammid, samuti eelnõu teise lugemise juurde esitatud seletuskiri ja Riigikogu pressiteated. Seaduse jõustumisparagrahvist juhindumine annab aga Riigikogu eesmärgilemittevastava tulemuse. „Liiklusseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse” § 1 punkt 48 ja § 4 lõige 1 on omavahel vastuolus. Tegemist on raske, suuri sisulisi probleeme tekitava normitehnilise veaga, mille tagajärjeks on seaduse põhiseadusvastatus.

Põhiseadusvastatus on tingitud sellest, et uueliiklusseaduse jõustumiskuupäeva üheselt selge määramine on normidevasturääkivuse tõttu võimatu. Vastuoluliste normide alusel käitumisjuhisemääratlemiseks tuleb seadust tõlgendada. Leian, et õigusselguse põhimõttejärgimiseks peab seaduse jõustumise aeg olema seadusest endast selgelt näha. Antud juhul see nii ei ole ja seaduse jõustumisaja mõistmiseks on jätud kaksvastandlikku võimalust.

Esimene võimalus seadusest aru saada rajaneb seadusandja eesmärgi arvestamisel ja põhimõttel, mille kohaselt ei tohitõlgendamise tulemusena muutuda tõlgendatav säte mõttetuks (RKPJKo 02.11.1994, III-4/1-6/94, p 1). Antud juhul on ilmselge, et normitehniline vigajõustumisparagrahvis (§ 4 lõige 1) muudab § 1 punkt 48 sisutuks. Selle tõlgenduse tulemusena peaks uus liiklusseadus jõustuma 1. juulil 2011, selleajani kehtiks edasi praegu kehtiv liiklusseadus.

Teine seadusetõlgendus rajaneb eelkõige „Liiklusseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse” jõustumisparagrahvi (§ 4) keelelisel mõistmisel. Jõustumisparagrahveraldivõetuna on üheselt arusaadav: „Liiklusseaduse ja sellega seonduvateseaduste muutmise seadus” jõustub 1. juulil 2011 ja enne seda tähtpäeva ei saaühtegi normi Riigi Teatajas kehtiva õigusena avaldada. Selle tõlgendusekohaselt jõustub uus liiklusseadus 1. jaanuaril 2011 ja selle muudatused 1. juulil 2011. Samas tekiks absurdne olukord, kuivõrd 1. jaanuarist 2011 tuleksalustada liiklemist vastavalt uuele liiklusseadusele, arvestades, et seadusandja on ette näinud selle tagantjärele kehtetuks muutumise ajavahemikuks 1. jaanuarist 30. juunini 2011.

Riigikohtu hinnangul ei ole õiguselgusetusega tegemist siis, kui tegemist on normitehnilise puudusega, mis on tõlgendamisele ületatav (RKPJKo 22.02.2001, 3-4-1-4-01, p 17). Antud juhul ei ole agavaieldamatut alust ühe või teise tõlgendusvariandi eelistamiseks. Kindlasti eisaa sellist otsustust teha Riigi Teataja väljaandja, valides, milline liiklusseaduse tekst kehtiva õigusena 1. jaanuaril 2011 avaldada. Seega on kõik Eestis liiklejad ja õiguse rakendajad sattunud olukorda, kus neil ei ole võimalik teada, millised õigused ja kohustused neil on.

Kuna uues ja vanas liiklusseaduses on liiklejate õiguste ja kohustuste osas sisulisi erisusi, on tegemist õiguselgusetusega, mis puudutab kõiki liikluses osalejaid ja mille tagajärjeks võib olla isikutepõhiõiguste rikkumine ning arvukad õigusvaidlused. Tegemist on raske sisulise probleemiga, mis vajab kiiret lahendust.

Pean vajalikuks 16. detsembril 2010 vastu võetud „Liiklusseadust ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadust” Riigikogusuuesti arutada ning viia see vastavusse Eesti Vabariigi põhiseadusega.

Alus: Eesti Vabariigi põhiseaduse § 107.

Toomas Hendrik Ilves